

PRZYBRANY (50) *part praet pass pf*

przybrany (49), **przybran** (1).

-any, -ån (*w tym w -any 1 r. błędne znakowanie*).

comp przybrańszy (1) *SkarŻyw*.

sg m N przybrany (11), przybrån (1); ~ (*attrib*) -any (5); ~ (*praed*) -any (3), -ån (1); -any *SkarJedn, WujNT*; -any : -ån *KrowObr* (1:1). ◊ *D* przybran(e)mu (1). ◊ *A* przybran(e)go (5). ◊ *I* przybrany (1). ◊ *f N* przybrana, [przybrańszã] (6). ◊ *G* przybran(e)j (1). ◊ *A* przybraną (5). ◊ *n N* przybran(e) (1). ◊ *pl N m pers* przybrani (3), przybran(e) (1); -i : -(e) *SkarŻyw* (1:1). *subst* przybrané (3); -é (1); -(e) (2). ◊ *G* przybranych (7). ◊ *A subst* przybran(e), przybrańsz(e) (3). ◊ *I m* przybranymi (1).

[*Składnia comp: przybrańszy jako co*].

Sł stp brak, Cn s.v. koń przybrany, Linde XVI (jeden z niżej notowanych przykładów) – XVII(XVIII) – XVIII w. s.v. przybrać.

1. *Ubrany w coś; wystrojony; ornatus HistAl, Mącz; amictus HistAl; instratus Mącz; coopertus Vulg; phaleratus Cn [w tym: z przysłówkiem jakościowym (15)] (38)* : Aleć tak przybráne⁸⁰ chciał Pan Bog okazać Papieża Antykryfta *KrowObr* 27v; Przyślzyły thedy nocy/ Krolowa przyślzła do mnie s fraucymerem pięknie przybrány *BielKron* 458v; *Mącz* [269]b; Arcybilkup Gneźnieńki dwiefcie iezdnych łtroynie Po włárku naprzod wiodł przybranych tak hoynie. *StryjWjaz* B2, B2v [3 r.]; *SkarŻyw* 52, 171, 414, 491; *Calep* 445b; *WujNT Matth* 6/29; [A powiadam wam/ iż ani Sálomon we włytkiey ozdobie fwey nie bywał tak przybrány/ iáko iedná z tych [lilij] *SkarKaz* 374 (*Linde s.v. przybrać*)].

przybrany ku czemu (1): Iłz fię to iści/ co/ o nich [*kacermistrzach*] w ofobie nierządnic/ ku cudzołóftwu przybráney/ pińmo mowi. *SkarŻyw* 59.

przybran(y) w co (15): Thedy Alexander łam ná on dom włtąpił w zbroię przybrány [*armis fulcitus*]/ á przykazał wffom łwym áby fię gotowáli ku walce *HistAl C, H3*; Aleć tak przybráne⁸⁰ chciał Pan Bog okazać Papieża Antykryfta/ onę niewiáłtę nietzyłtą przybraną w Złoto *KrowObr* 27v, 106, 129, 132v; *StryjWjaz* B3; *StryjKron* 667; Pokaż twarz twoię/ pokaz požądáne Páńłkie łwe łkronie/ w koronę przybráne. *GrochKal* 27. *Cf Wyrażenie*.

przybrany w czym (1): proście Pána Bogá/ áby wam kiedy z wálznych otzu łufkę z iáł/ iákobyście przeyrzeli [...]. Abyście fię tylko łámego Pána Iezu Kryfta nágiego rozmiłowáli/ á tego wmalłkárách przybránego s Kościołow wálznych wyrzucili *KrowObr* 107v.

W połączeniu szeregowym (1): Alz náoftátek widząc wnich białe głowy vrodziwłze/ rołkołzniefłze/ przybráńłze/ y w rozmowie łágodnieyłze [...]/ ztowárzyłzyli fię z onymi ludzmi łwieckimi *SkarŻyw* 269.

W charakterystycznych połączeniach: biało przybran(y), bogato, hoynie (2), najgorzej, pięknie (2), popędliwie, przeważnie, łwietno, wielmoźnie, łszetecznie; w czapkę przybran(y), w koronę, w ornat, w purpurę, w szarlátę, w zbroję, w złoto; w łaszkarach przybrany; z wielkim łoszttem przybrany.

Wyrażenie: »w [jakie] odzienie, łzaty, łbiory; [jakim] odzieniem, łstrojem przybran(y)« = *amictus vestimentis HistAl [szyk 6:4] (3:3:1;2:1)*: á gdzie fię kolwiek ich [łbojarów] złáłtęp połóży/ połłemy do nich łto y ołmdzieiáłt dziewczek przybranych w łbiory złote [*ornamentis aureis ornatas*] *HistAl* F7v,

G4; był Pan Kryftus w Purpurę y w białe odzienie obletzon y przybran *KrowObr* 106v; ná których [okrętach] było dofyć ludzi świethno przybranych w iedwábne ízáty *BielKron* 459v; Paludamentum, Iezdeczka łuknia/ żołnierski á zwłázczá Hetmáński vbiór/ też káwtanik álbo páncierz który pod zbroję kładá. [...] Paludatus, W tákowe odzienie przibrány. *Mącz* 274c, 415a; Y cófcie fie wyfzli dziwowác człowiekowi w miękke odzienie przybránemu *RejPos* 10v; *SkarŻyw* [237], 251; gdzie [w Krakowie] więkřzú część pocztow panięcych iáko Ioftus Decius piłze/ *Lituanico ritu instructa*, Litewłkim álbo Kozáckim stroiem z wielkim kofztem przybrána byłá. *StryjKron* 707.

Szeregi: »obleczon(y) i przybran(y)« (2): Abowiem tu przypifuiefz obronę Ornatom/ y tym inřzym Appáratom/ iákoby kxiádz w Ornat obletzony y przybrány/ miał łobie przes to od Dijabelłkiego pokufzenia/ załłużyć obronę. *KrowObr* 106, 106v.

»przybrany i upiękrzony« (1): drugi raz také/ iedna páni popędliwie przybrána y vpiękrzona/ rozmawiáá z nim [řw. *Brunonem*] dofyć niełkromnie *SkarŻyw* 292.

Przen (1) : Przywiódlémci Zuzánnę [tj. *utwór pod tym tytułem*] po proftu przybraná/ Dokáđ iey kofztownieyfzey ízáty nie doftáná. *KochZuz* ktv.

a. Uzbrojony (1) : A huffy łye pozornie przybráné świéćily/ Zelázem iuz dobytém/ łyřyzaki/ y zbroiá *ZawJeft* 12.

2. Ozdobiony, przystrojony, upiększony; ornatus *Mącz* (10) : *Mącz* [269]b; [Zadna komorá przybráńřza być nie ma: iáko ta w ktorey łam krol mieřzka. *SkarKaz* 477b].

przybrany czym (2): Puella bene gemmata, Pánná dobrze perlámi przibrána. To yeft/ Kleinyoty ynřzemi nie tilko perlámi. *Mącz* 143b; *SkarJedn* 90.

Wyrażenie: »nadobnie, pięknie przybrany« (1:1): Swiećily w gmáchach łciány nádobnie przybráne *StryjWjaz* B2; *WysKaz* 44.

Szereg: »ochędożony i przybrany« (1): A iáko Celářřtwo y pánowanie náłze ieft dořtoieńřtwem y Rycerřřhwem ochędożono/ ták theř Kxięża Rzymłkiego kořćiołá máiá być ochędożeni y przybráni *KrowObr* 27.

Przen (4) :

przybrany w co (3): *SkarJedn* 370; Gęłty/ co łłowy zdobi/ łwá ochotę/ Gęłty/ w przyięmná połtáwę/ odziány/ Trudno o łczyřość przybráná w prořtotę. *GrabowSet* Y, Sv.

przybrany czym (2): *SkarJedn* 370; W klářtorze onym było bráćiey czterdzieřci ořob/ łudzi mądrořciá y wřzelká cnotá przybráne *SkarŻyw* 183.

W porównaniu (1): Bo Kořćioł Boży rozlicznořciá (bez łprzećiwnořci) przybrány ieft iáko Krolowa/ w fářby łzat y kámieni á pereł rozmáitych. *SkarJedn* 370.

3. Wybrany [na co] (1) : Tá nowa Iewá mátká żywotá názwána ieft/ y rozmáitořciá ieft przybrána ná pierwiałtki żywotá nieřmiertelnego wřzytkich żywiácych. *SkarŻyw* 393.

4. W funkcji czynnej: Przystępujący [do kogo] (1) : Teř y ofiárownicy przybráni do Iehowy [Sacerdotes qui accedunt ad DOMINUM] niech łię pořwięcá/ áby ich nie rozłypáł Iehowáh. *BudBib* Ex 19/22.

Synonimy: 1. obleczony, odziany, okryty, przyobleczony, przyodziany, ubrany; a. uzbrojony; 2. ochędożony, ozdobiony, przystrojony, upiększony, upstrzony, wyřtrychniony; 3. wybrany.

Cf **NIEPRZYBRANY, PRZYBRAĆ**

ALKa